

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Fácán (Béla király u. 61.)

Utoljára módosítva: 2013-10-11 08:35:20

Megye: Budapest

Községhatár: Budapest, XII. ker.

A terület kiterjedése: 11,7 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1994

GPS koordináták: 47.512132, 18.97282

Felmérést végző személy(ek) neve: Bajor Zoltán

E-mail címe(k): bajor.zoltan@mme.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A terület kerítéssel teljesen körbevett, a bejutás csak engedéllyel lehetséges. A védett élőhelyet a Zugligeti út – Béla Király út – Csermely út határolja, melyet legkönnyebben a Béla Király út 61. felől lehet megközelíteni, ahol 24 órás portaszolgálat őrzi a főbejáratot. Tömegközlekedéssel a 155-ös busz a legjobb megoldás, mely a Széll Kálmán térről indulva a védett területnél éri el másik végállomását.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A közel 10 hektáros kiterjedésű természetvédelmi terület döntően erdős vidék. A XII. Kerületi Önkormányzat 1994-ben azzal a céllal mondta ki a védettséget, hogy megkímélje a terület északi részét, ahol még háborítatlanul fenn tudott maradni a hajdani Budai-hegyekre jellemző vegetáció. A területről konkrét botanikai és zoológiai adatok egészen 2008-ig nem álltak rendelkezésre, de a Fővárosi Önkormányzat által megbízott Tölgy Természetvédelmi Egyesület a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Budapesti Helyi Csoportjának közreműködésével több területbejárást is tartott, melynek köszönhetően kiderült, hogy a Fácános nagy része háborítatlan erdőkből áll, melyben rengeteg a holtfa. Ez az állapot kedvező feltételeket biztosít az élővilágnak. A legértékesebb része az északi oldalon található budai nyúlfarkfüves állomány. A fővárosban helyi védettségű területeken belül csak az Apáthy-sziklánál található hasonló élőhely. Az elzárt területen belül, de a védett terület határán kívül több épület is található. A legértékesebb ezek közül a zugligeti Fácán vendéglő, melynek tulajdonosa, Riegler Ignác Hild József tervei alapján építtette 1856-ban a fogadót. A lejtős terepen a főhomlokzat magas lábazon kétszintes, az oldalhomlokzat a földszinten tornácos. A tornácok mögötti szobasorokon több mint 30 szoba volt kialakítva. A fogadó a magyar művészek nyári törzshelye, a fogadóval szemben található Tündérhegyi szanatóriumban sok neves költőnk-írónk és más művésznk pihent hosszabb rövidebb ideig. A második világháború kezdetét követően a fogadó épületei és a hozzátartozó – jelenleg védett – Fácános honvédségi internálótáborként fogadta 1939 őszén a lengyel katonatiszt menekülteket. A háborút követően az Eötvös Loránd Tudományegyetem kollégiuma, majd a hetvenes évektől a Határország laktanyája lett a helyi védettséget élvező erdőségekkel együtt. Jelenlegi magántulajdonosa hagyja leromlani a műemléképületet. A több évtizedes teljes elzártságnak köszönhetően a növényzet egész Budapestet tekintve is meglepően jó állapotban maradt fenn annak ellenére, hogy a korábbi hasznosítás miatt több tájidegen faj – aranyaesőfa (*Laburnum anagyroides*), vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*) stb. – is jellemző az élőhelyre. Az északi oldal nyúlfarkfüves gyepe jelenleg az egyetlen a fővárosban belüli nyúlfarkfüves élőhelyek közül, melyet még nem tártak fel teljes mértékben a szakemberek.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

80 % Erdő

15 % Gyep

5 % Cserjés

% Vizes terület

% Egyéb

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
M1, M8, H1, K2, K5

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket):

Egyéb típus:

Jellemzőik, intenzitás:

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Felmérés, Őrzés,

Egyéb típus: A terület keleti oldalán a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Budapesti Helyi Csoportja néhány évvel ezelőtt 1 darab macskabagoly költőládát helyezett ki.

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özőnfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Nincs

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Nincs

Magas/kanadai aranyvessző: Nincs

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg): Aranyesőfa (Laburnum anagyroides): sok, Vadgesztenye (Aesculus hippocastanum): sok

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

Keletről és nyugatról a kiterjedt budavidéki erdőségek határolják.

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - Keletről és nyugatról a Budai Tájvédelmi Körzet veszi körül, mely Natura2000 élőhely is egyben. Az országosan védett részekről csupán a Zugligeti út és a Csermely út aszfaltútjai választják el.

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Igen

Darabszám: 1

Állapotuk: lecserélendő (A táblát még a korábbi természetvédelmi vagyonkezelő XII. kerületi Önkormányzat helyezte ki, mely nem felel meg a jelenleg hatályos és területre vonatkozó fővárosi természetvédelmi rendelet előírásainak.)

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámmal kell megadni)

budai imola (*Centaurea sadleriana*): kb. 100 tő sárga koronafürt (*Coronilla coronata*): kb. 70 tő nagyzezerjófű (*Dictamnus albus*): kb. 50 tő magyar repcsény (*Erysimum odoratum*): kb. 100 tő turbánliliom (*Lilium martagon*): kb. 50 tő árlevelű len (*Linum tenuifolium*): kb. 100 tő madárfészek békakonty (*Neottia nidus-avis*): kb. 50 tő nagyvirágú gyíkfű (*Prunella grandiflora*): kb. 40 tő (Budapesten jelenleg ez az egyetlen ismert élőhelye a fajnak.) budai nyúlfarkfű (*Sesleria sadleriana*): kb. 5000 tő (Összefüggő állományt alkot a terület északi részén, valamint egy kisebb, elszigetelt populációja ismert a nyugati oldal egyik nagyobb sziklatömbjén.)

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

kardoslepke (*Iphiclides podalirius*): gyakori fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*): gyakori Atalanta-lepke (*Vanessa atalanta*): gyakori nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*): ritka gyászscincér (*Morimus funereus*): ritka szarvasbogár (*Lucanus cervus*): szórványos fali gyík (*Podarcis muralis*): ritka törékeny gyík (*Anguis fragilis*): szórványos erdei sikló (*Zamenis longissimus*): ritka Madarak esetében elsősorban a jelentősebb költőfajok kerültek felsorolásra: macskabagoly (*Strix aluco*): állandó, a területen valószínűsíthetően költ 1 pár nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*): állandó; a területen rendszeresen fészkel 3-4 pár zöld küllő (*Picus viridis*): állandó; a területen rendszeresen fészkel 1-2 pár fekete harkály (*Dryocopus martius*): állandó; a területen rendszeresen fészkel 1-(2) pár fekete rigó (*Turdus merula*): állandó; a területen rendszeresen fészkel 4-5 pár énekes rigó (*Turdus philomelos*): vonuló; a területen rendszeresen fészkel 3-4 pár barátposzáta (*Sylvia atricapilla*): vonuló; a területen rendszeresen fészkel 5-6 pár vörösbegy (*Erithacus rubecula*): állandó; a területen rendszeresen fészkel 6-7 pár fülemüle (*Luscinia megarhynchos*): vonuló; a területen rendszeresen fészkel 5-6 pár ökörzem (*Troglodytes troglodytes*): állandó; a területen rendszeresen fészkel 1-2 pár csuszka (*Sitta europaea*): állandó; a területen rendszeresen fészkel 4-5 pár rövidkarmú fakusz (*Certhia brachydactyla*): állandó; a területen rendszeresen fészkel 2-3 pár széncinege (*Parus major*): állandó; a területen rendszeresen fészkel 8-10 pár kékcinege (*Parus caeruleus*): állandó; a területen rendszeresen fészkel 4-5 pár barátcinege (*Parus palustris*): állandó; a területen rendszeresen fészkel 1-2 pár európai mókusz (*Sciurus vulgaris*): állandó, szórványos

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

5. Egyéb észrevétel

A terület törvényes oltalmát több helyen kellene védettséget jelző táblákkal ellátni. 11,7 hektár (117 462 m²); 25/2013. (IV. 18.) Főv. Kgy. rendelet alapján